

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

РОЛЬ НАУКОВИХ МУЗЕЇВ У ПІДВИЩЕННІ ІНТЕРЕСУ ДИТИНИ ДО НАУКИ

У сучасному світі, де знання і технології розвиваються з неймовірною швидкістю, виникає потреба у формуванні наукової грамотності у дітей з раннього віку. Одним із ефективних засобів розвитку пізнавального інтересу до науки є наукові музеї. Ці інституції, що поєднують освітню функцію з елементами гри, мають потужний потенціал для популяризації науки серед молодшого покоління. У цій статті розглянемо роль наукових музеїв у формуванні інтересу дітей до наукового знання та аналізуємо їхній вплив на розвиток допитливості, критичного мислення та креативності.

Наукові музеї відрізняються інтерактивним підходом до подачі інформації. На відміну від традиційних шкільних уроків, вони дають можливість дитині самостійно досліджувати, експериментувати, ставити запитання і знаходити відповіді. За допомогою інтерактивних експонатів, наукових шоу, симуляторів і майстер-класів, дитина активно залучається до процесу пізнання. Такий досвід сприяє глибшому розумінню наукових концепцій та формує довготривале зацікавлення предметом.

Багато музеїв також мають спеціальні освітні програми для різних вікових категорій, що дозволяє адаптувати інформацію під потреби й рівень підготовки дитини. Наприклад, молодші діти можуть вивчати основи фізики через ігрові завдання, старші – брати участь у лабораторних дослідах, які моделюють реальні наукові експерименти. Таким чином, наукові музеї створюють середовище, у якому знання стають доступними, цікавими й надихаючими.

Допитливість – це основа наукового мислення. Відкритий світ наукового музею спонукає дитину досліджувати нове, ставити запитання, розмірковувати про причини й наслідки. У просторі, де дозволяється торкатися, рухатися, випробовувати – дитина почувається вільно й безпечно для експериментів. Важливо, що наукові музеї не лише передають знання, а й формують ставлення до науки як до захопливого, динамічного й значущого процесу. Це сприяє формуванню внутрішньої мотивації до навчання – дитина вчиться не заради оцінки, а з інтересу й

захоплення. Таке ставлення може зберігатися протягом усього життя й впливати на вибір майбутньої професії [1, с. 217].

Візит до музею, як правило, є колективною подією: діти відвідують музеї з батьками, вчителями, однокласниками. У процесі відвідування вони не лише засвоюють нові знання, а й взаємодіють між собою – діляться враженнями, дискутують, спільно вирішують завдання. Це створює умови для розвитку комунікативних навичок, критичного мислення та командної роботи. Також багато музеїв впроваджують квести, інтерактивні ігри, групові експерименти, що передбачають кооперацію і активне залучення. Такий формат навчання допомагає дитині розвивати емоційний інтелект, навички співпраці й вирішення проблем. Завдяки практичному знайомству з різними галузями знань – фізикою, біологією, хімією, астрономією – дитина може сформувати уявлення про наукову діяльність і визначити сферу, яка їй найбільше імпонує. Це особливо важливо в підлітковому віці, коли постає питання вибору майбутнього професійного шляху. Участь у програмах, що проводяться при музеях, дозволяє дітям відчувати себе частиною наукової спільноти. Це підвищує самооцінку, розширює кругозір і відкриває нові горизонти для особистісного і професійного зростання [2, с. 9-11].

Наукові музеї відіграють вагомую роль у формуванні наукової культури підростаючого покоління. Вони є не лише джерелом знань, а й простором, де народжується інтерес, формуються цінності, розвиваються навички майбутнього. Підвищення уваги до розвитку музейної педагогіки, інтерактивних форм навчання й партнерства між освітніми закладами та музеями є стратегічним завданням для всієї системи освіти. Лише так ми зможемо виховати покоління, яке мислить критично, прагне знати більше й готове брати на себе відповідальність за науковий і соціальний поступ України.

Література:

1. Крушельницька Н. Інтерактив проти «музейної нудьги». *Музейна педагогіка в науковій освіті: збірник тез доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 листопада 2019 р., м. Київ Біла Церква: Видавництво «Авторитет» ФОП Курбанова Ю. В., 2019. С. 217-220.*

2. *Музейна педагогіка в науковій освіті : монографія / ред. кол.: С.О. Довгий, О.М. Топузов, В.А. Бітаєв та ін. ; за наук. ред. С.О. Довгого. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2020. 334 с.*